

Verslag overleg grondwater Zaanstad

Datum: 31 januari 2020

Plaats: Stadskantoor Zaandam

Aanwezigen:

- Gemeente Zaanstad: Ronnie Hekkenberg (ondergrond), Marcel Schaft (vergunningverlening Wbb), Ariane Cruz (riolering, grondwater, klimaatadaptatie)
- Provincie Noord-Holland: Jos van Brussel (beleidsadviseur water, trekt grondwaterprogramma provincie)
- Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier: Dennis Kos (beleid)
- Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebieden: Robert Smit (ordenen WKO-systemen, relatie met klimaatakkoord), Heleen Nederlof (vergunningverlener, bodemenergiesystemen)
- Samen de diepte in: Martijn Mekking en Meinie Naus (TAUW), Erik Kraan (Witteveen+Bos)

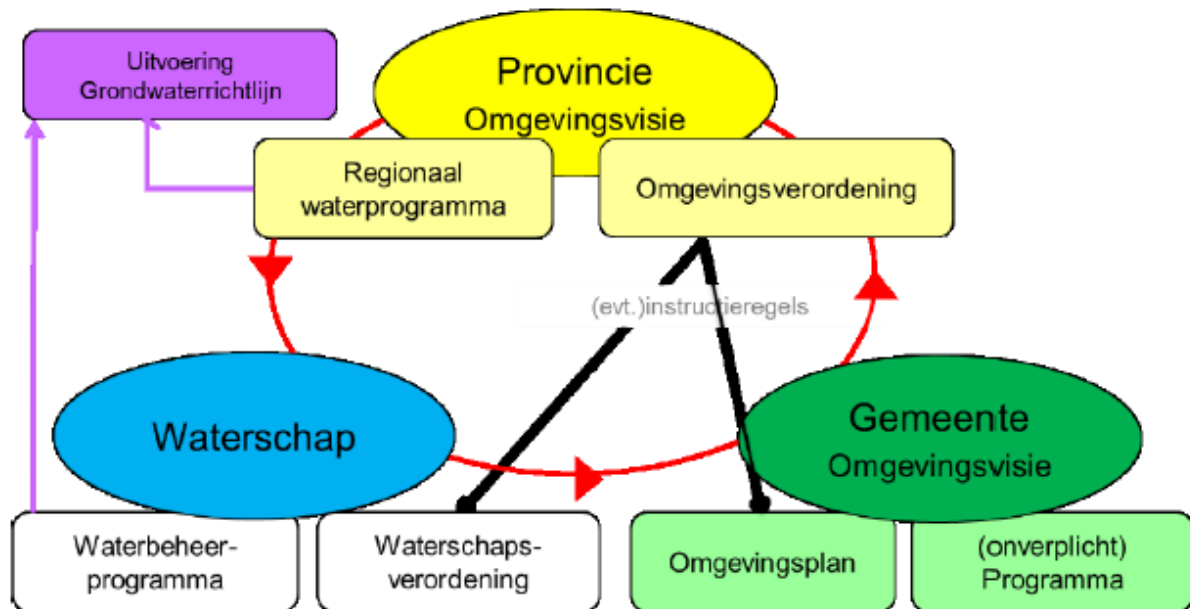
Aanleiding en doel

- Aanleiding: het lopende project 'Samen de diepte in' dat gaat over ondergrond en de Omgevingswet in relatie tot maatschappelijke opgaven (www.samendedieptein.nl) en uitgevoerd wordt door het consortium Tauw, Royal HaskoningDHV en Witteveen+Bos. Tauw ondersteunt vanuit dit project de gemeente Zaanstad. Geconstateerd is dat ondanks de veranderende taken en rollen in het grondwaterbeheer met de komst van de Omgevingswet, toch in veel regio's nog geen intensief contact is tussen partijen die over het grondwater gaan
- Doel: verkennend gesprek over samenwerking en beleidsvorming van het grondwaterbeheer met de partijen gemeente-waterschap-provincie-omgevingsdienst, wat moet gezamenlijk opgepakt worden, hoe wordt dat nu al georganiseerd, wat kan eventueel verbeteren

Hoe werkt het grondwater onder de Omgevingswet

- Met elkaar is besproken hoe de organisatie van grondwatertaken er uit gaat komen te zien
- Er is recentelijk een Handreiking gepubliceerd "Beheer van grondwaterkwaliteit onder de Omgevingswet. Samen inhoud geven aan het beschermen en benutten van grondwater"; Jos zat in de klankbordgroep

Kenmerk: M001-1263231MMK-V01-mvg-NL

- Status provincie: omgevingsvisie is klaar. Er wordt gewerkt aan het regionaal waterprogramma, en de provinciale verordening. De beleidslijn is dat de aanpak uit de Circulaire bodemsanering 2013 vertaald wordt naar de toekomst, en bij herontwikkeling een kwaliteitsverbetering wordt overwogen (aanpak bestaande mobiele verontreiniging). Er wordt goed afgestemd met de 4 grote gemeenten in NH die nu bevoegd gezag Wbb zijn, waaronder Zaanstad. De verspreidingslocaties zijn belangrijk voor grondwatersysteem. Vanuit KRW bemoeit de provincie zich alleen met de grote pluimen. Voor kleinere pluimen is het uitgangspunt ermee rekening te houden bij herontwikkeling; de verantwoordelijkheid ligt bij verontreiniging/gemeente en bronnering/waterschap. Overigens geldt dat zo'n 90% van de verspreidingslocaties onder overgangsrecht geregeld blijft (zo'n 10 gevallen in Zaanstad). Meinie heeft informatie dat andere provincies het ook zo ongeveer doen, vanwege de bewezen methode uit de Wbb-tijd en de tijdsdruk
- Status gemeente: werkt aan omgevingsvisie en -plan, heeft een regionaal GRP opgesteld. Er is nu een raamsaneringsplan voor opruimen van kleine verontreinigingen, maar dat moet goed opgeschreven worden in omgevingsplan. Lijn wordt dat opruimen van kleine verontreinigingen niet perse hoeft indien er geen negatief effect is, behalve als het kosteneffectief is om wel te doen
- Status hoogheemraadschap: waterbeheerprogramma wordt later opgesteld, evenals verordening met regels over grondwater, onttrekkingen en verontreinigingen
- Omgevingsdienst: geen beleidsvorming, uitsluitend uitvoerende en toezichhoudende taken zoals vergunning en toezicht open WKO, voor Zaanstad ook vergunning gesloten WKO

Kenmerk: M001-1263231MMK-V01-mvg-NL

Opgaven van partijen

Waar loopt men tegenaan? Waar staan data? Waar is beleid? Kansen en knelpunten? Ontbreekt er nog iets in samenwerking? Moet ergens over doorgepraat worden?

- Provincie
 - Vraagt zichzelf af: moet je iets wat in KRW staat nog opschrijven in verordening?
 - Heeft behoefte aan organiseren van samenwerking rondom open en gesloten bodemenergiesystemen, aangezien dat bij 2 verschillende bevoegde gezagen ligt
- Gemeente / riolering
 - Peilbeheer in gebieden met bodemdaling is uitdaging
 - Klimaatadaptatie: opgave om neerslagoverschot in de bodem te bergen en in droge tijden te benutten, bijvoorbeeld in wegcunetten
 - Gegevens over ondergrond zijn moeilijk vindbaar (0-0,7 m -mv). Waar staan de data? Niet centraal ontsloten binnen gemeente. Noodzaak om te organiseren. Partijen tijdens dit overleg vinden elkaar om vraag en aanbod bij elkaar te brengen
 - Een "lek geprikte" deklaag bemoeilijkt het peilbeheer, maar er staat niets in het GRP over het doorboren van de deklaag
 - Samenwerking: het GRP is regionaal opgesteld, maar de lijntjes met provincie en OD waren er nog niet. Samenwerking moet verbeteren
 - Open energiesystemen moeten elk jaar doorgespoeld worden, het vele spoelwater komt op het riool. Er wordt over gesproken hoe dat in vergunningsverleningskant geregeld kan worden, bijvoorbeeld aanleg van een buffer en maximaal debiet op riolering
- Gemeente / Wbb
 - Voor het toetsen van het effect van bemaling op verontreiniging is informatie nodig. Belangrijk om het bodeminformatiesysteem te hebben en houden
- Hoogheemraadschap
 - Vergunningverlening geeft summier aandacht aan kwaliteit bij onttrekkingen (wel/geen beïnvloeding, risico). Andere kwaliteitsaspecten waar aandacht voor nodig is zijn zoet-zout, en ammonium
 - Er zijn handelingen in bodem die minder goed geregeld zijn, zoals boren bij verticale drainages voor bemaling, aanleg kabels en leidingen. Zaanstad heeft een deklaag van klei/veen, bij niet goed afsluiten van een geperforeerde deklaag is er het risico op zoute kwel. Bij wie ligt deze verantwoordelijk bij voorkeur? Bescherming zou in het gemeentelijk omgevingsplan opgenomen moeten worden, bijvoorbeeld een kaart met kwetsbare gebieden. In ieder geval is informatie delen heel belangrijk. Dennis heeft een vlekkenkaart met dikte van de deklaag en kwelgegevens (signaalkaart met risicogebieden)
 - Polder Westzaan moet verbrakken? Algemene tendens is verzoeten, maar in Westzaan zijn relicten van brakwater. Uiteindelijk komt het water uit de polder naar de Zaan en die verzilt een beetje. Vanuit de KRW opgave is dat mogelijk niet wenselijk. Het kan ook problemen opleveren met onttrekken van oppervlaktewater t.b.v. begieten van bomen. De invloed op de grondwaterkwaliteit in het stedelijk gebied is afhankelijk van afstand tot oppervlaktewater (maximaal enkele meters); de invloed van kwel of hemelwater is daar belangrijker

Kenmerk: M001-1263231MMK-V01-mvg-NL

- Omgevingsdienst
 - Gesloten warmte-koudeopslag (WKO), 100-150 m -mv, wordt vaak slecht geboord, en vindt vaker plaats dan open WKO want gesloten WKO is in praktijk makkelijker. Zorg op verzilting van het grondwater. Er is geen grondwatermonitoring bij gesloten WKO. Werkzaamheden vallen onder BRL, moeten SIKB gecertificeerd zijn. Toezicht op gesloten WKO is nog niet geregeld (?!). Met heien/sondering gaat het meestal wel goed
 - Kennisvorming over WKO, OD heeft nauwelijks de rol van adviseur aan de beleidsmakers van de gemeente (waardoor “beleids-8” niet gesloten is)
 - Opstellen van masterplannen WKO ligt bij gemeente, de provincie kijkt mee, maar deze samenwerking moet zich nog ontwikkelen. Bijvoorbeeld voor ontwikkellocatie Achtersluispolder is het handig een masterplan te maken?
 - WKO-tool werkt niet goed bij open systemen

Aanbevelingen / conclusies

- Nuttig gesprek, over veel aspecten. Wens om nogmaals te doen, in vorm van werksessie, aan de hand van concreet onderwerp. Ronnie neemt initiatief
- De informatiestroom (over bodemwatersysteem, over initiatieven) binnen de gemeente en tussen partijen moet beter georganiseerd worden. Partijen willen elkaar daarbij helpen
- Kennisvraag: wat doet verzilting met bodemleven?
- Voor goede vergunningverlening op WKO is ook informatie over andere geplande ontwikkelingen zeer nuttig. Gemeente en omgevingsdienst gaan elkaar hiervoor opzoeken
- Aandacht nodig voor invloed van WKO op het diepe grondwatersysteem (diepere watervoerende pakketten) is nog onderbelicht
- Samenwerking tussen partijen over het regelen van beschermen grondwaterkwaliteit (chemische verontreiniging, macroparameters, verzilting) moet intensiveren
- Partijen willen samen een kanskaart bodemenergie maken, en ontwikkelvisie bodemenergie maken
- Verzilting als gevolg van doorboren deklaag is een zorg, dit moet door partijen samen geregeld worden